

ටී. ජී. ඩබ්ලිව්. ද සිල්වාගේ කෙටිකතා : දළ විවාර සටහනක්

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලයේ සමාජ විද්‍යා හා මානව විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ
නන්දසේන රත්නපාල විසිනි

නූතන යුගයේ උපහාසය මුල්කරගත් කෙටිකතා ලියූ අපේ සිංහල ලේඛකයන් අතර ටී. ජී. ඩබ්ලිව්. ද සිල්වාට ලැබෙන තැන ඉතා වැදගත්ය. සමාජයෙහි ඇතැම් දුබල තැන් උපහාසයට ලක්කොට කෙටිකතා ලියන්නට ඔහු තරම් සමතෙක් නූතන යුගයෙහි දක්නට නොලැබේ.

ඇමරිකානු ජාතික ඕ. හෙන්රි මෑත යුගයෙහි කෙටිකතා රචනයට ගජ සමතෙක් විය. හෙන්රිගේ කෙටිකතා අවසන් වූයේ බලාපොරොත්තු නොවූ අවසානයක් කරා පාඨකයා මෙහෙයවීමෙනි. ටී. ජී. ඩබ්ලිව්ගේ කතාන්තර අතරද මෙබඳු අනපේක්ෂිත අවසානයක් කරා පාඨකයා ගෙනියන රචනා දක්නට ලැබේ. සමහර විට ඒ අවසානය ඇති කරන්නට “ප්‍රාතිභාර්යයක්” වැනි සිද්ධියක් ඇඳා ගැනීම ටී. ජී. ඩබ්ලිව්ගේ සිරිතය.

ටී. ජී. ඩබ්ලිව්, ඉහත කී අන්දමින් කතා ගෙනුවේ බොහෝවිට තත්කාලීන සමාජයේ පවත්නා දුර්වලකමකට පහරදීමටය. එවන් දුබලකමක් දුටුවිට එය මතුකරගන රිටි පහරදීමට ඔහු ආශා කළේය. ඒ සඳහා හෙතෙම කදිම උපායක් යොදාගත්තේය. අපේ සමාජයේ විද්‍යාමානවන ලක්ෂණ ඇති මනාකල්පිත දිවයිනක් විග්‍රහය කොට, ඒ දිවයිනෙහි ජීවත්වන සමාජය පසුබිම් කරගෙන කතාන්තර ලිවීම මේ සුක්ෂම උපක්‍රමයයි.

නිතර නිතර ඔහුගේ පාඨකයන්ට ඒ කෙටිකතාවලින් දැනගන්නට ලැබුණු ඒ දිවයින හැඳින්වූයේ “කාකද්වීපය” යන නමිනි. ඒ දිවයිනේ විශ්වවිද්‍යාලයක් විය. යථෝක්ත විශ්වවිද්‍යාලය හඳුන්වනු ලැබූයේ හරිතකී විශ්වවිද්‍යාලය යන නමිනි. පත්පාඩගමක් එබඳුම මනාකල්පිත ගමකි. මහාචාර්ය නාරිගවේෂක, මහාචාර්ය ඔල්මොරොන් දන් මේ විශ්වවිද්‍යාලයේ සේවයෙහි යෙදුණු මහාචාර්යවරුය. විශ්වවිද්‍යාලයේ අධිපති අශ්ඨිත කවන්දිය. පත්පාඩගමේ ප්‍රකට හඟලවනී ඉස්කෝලේ හාමිනේ, ගිරාඩුසේන ස්කෝලේ මහත්තයා හා අසන්දනන්ද තාපසයා වැනි අය පාඨකයාට හොඳින් පුරුදුය. මේ අතරට ගෙන එන ලද රිශ්වර, කාලී වැනි දේව වර්තයන්ද වෙයි.

මෙබඳු මනාකල්පිත ලෝකයක් හා සමාජයක් හා වර්ත සමූහයක් පාඨකයාට නිතර නිතර පුරුදු වීම කතාකාරයාට ඉන් ලැබෙන පිටිවහල ඉමහත් ය. “කාකද්වීපය” කියන විටම මේ ලංකාව හා සමාන දිවයිනක් බව හේ දැනගනියි. හරිතකී විශ්වවිද්‍යාලය ඕනෑම රටක විශ්වවිද්‍යාලයක් වැන්න. ඒ නිසාම කතාවක් කතාවක් පාසා පාඨකයා හොඳින් අඳුනන වර්ත ප්‍රයෝජනයට ගත හැකිය. ඒ වර්ත අමුතුවෙන් හඳුන්වා දෙන්නට කර්තෘට අවශ්‍යතාවක් නැත.

ටී. ජී. ඩබ්ලිව්ගේ කතා කියවන පාඨකයන් නිතර කියවා “ආශ්‍රය” කොට පුරුදු මේ වරින් දැන් හිතමිතුරන් වැන්න. අලුත් කතාවක් ලියන විට ටී. ජී. ඩබ්ලිව්ට කළ යුතුව ඇත්තේ තවත් සිද්ධිදමයක් දිග හරිමින් අප දන්නා වර්තයේ වෙනත් ගුණාංග යක් ගෙනහැර දැක්වීම පමණි. වරින් පිවිත්වන පසුබිමද “කාකද්විපය” “පත්පාඩගම” “කොකරෝඩියා විශ්වවිද්‍යාලය” යනාදී වශයෙන් අප දන්නා හඳුනන පසුබිම් නිසා මේ කාරණය වඩාත් පහසු වෙයි.

ටී. ජී. ඩබ්ලිව්ගේ කෙටිකතාවල කමනියත්වය රඳා පවතින්නේ ඒ කතා ගොතා ඇති අපුරු ස්වභාවය මතයි. සිත්ගන්නාසුලු මේ කතා “කැටයම” ටී. ජී. ඩබ්ලිව්ටම විශේෂ වුවකි. අපි ඔහුගේ එක කතාවක් වන “ස්ත්‍රී රූපං ඉඩං කඩං” නැමැති කතාන්තරය විමසා බලා කතාකාරයාගේ කතාකලාව තේරුම් ගැනීමට වෑයම් කරමු.

කතාවේ ඉලක්කය වන්නේ ගතිගුණවලට වඩා ඉඩකඩම් දේපල හා මුදලට ගරු කරන්නට පුරුදුවූ සමාජයයි. කතාව ආරම්භ වන්නේ පණ්ඩිත නාරිගවේෂක කරන විස්තරයකිනි. නාරිගවේෂක තුමා ඔහුගේ නමේ අර්ථයටම ගැලපෙන “ගැහැනුන් පිළිබඳ විශේෂඥයෙකි”. “නාරි රූපං පතිවිරතං” යන ශ්ලෝක පාදය වෙනස් කරන්නට යෝජනා කරන හෙතෙම මේ යෝජනාව විශ්වවිද්‍යාලයේ අධ්‍යක්ෂ පණ්ඩිත කවන්දි වෙත ඉදිරිපත් කරයි. වෙනස්වන සමාජයට අනුව එය “නාරි රූපං ඉඩං කඩං” කියා වෙනස්විය යුතුයැයි ස්ත්‍රීන් පිළිබඳ අසහාය විශේෂඥ නාරිගවේෂක සඳහන් කරයි.

විශ්වවිද්‍යාලයාධිපති පණ්ඩිත කවන්දි මේ ගැටලුව විසඳාලීම සඳහා ප්‍රායෝගික උපක්‍රමයක් යොදාගනියි. ඒ විද්‍යානුකූල අත්හදාබැලීමකි. හෙතෙම මංගල දැන්වීම් දෙකක් පිළියෙල කොට ඒවා පුවත්පතක පළකිරීමට භාරදෙයි. එක් දැන්වීමක් යහපත් වර්තයක් ඇති, මුදල් නැති තරුණියක් ස්වාමියෙකු ප්‍රාර්ථනා කිරීම හා සම්බන්ධය; දෙවැන්න අනාවාරයෙහි හැසිරීම හේතු කොටගෙන දික්කසාද වන්නට සිදුවූ, එහෙත් මුදල් හදල් යහමින් ඇති තරුණියක් ස්වාමියෙකු පැතීම සම්බන්ධවය. මේ දැන්වීම් දෙක පළකොට උත්තර ලැබුණු වහාම ඒ උත්තර තමා වෙත ගෙන එන ලෙස පණ්ඩිත කවන්දි, නාරිගවේෂකට දන්වා සිටියි.

ඉක්බිතිව විශ්වවිද්‍යාලයේ මහා රැස්වීමක් කැඳවනු ලැබිණ. බරපතල සමාජ ප්‍රශ්නයක් ගැන විශ්වවිද්‍යාලය කළ පර්යේෂණයක ප්‍රතිඵල මේ රැස්වීමේදී පළකරන බව පණ්ඩිත කවන්දි ප්‍රකාශ කළේය. මේ ගැන මහත් කුතුහලයෙන් පෙලුණු ජනතාව එද කොකරෝඩියා විශ්වවිද්‍යාලයට රැස්වූහ. පත්තරවල පළකළ දැන්වීමේ දෙකේ ප්‍රතිඵල මේ මේ යැයි පණ්ඩිත කවන්දි සභාවට එළිකළේය. ඒ දැන්වීම් පළ කළේ “ස්ත්‍රී රූපං පතිවිරතං” යන ශ්ලෝකපදය වෙනස් කිරීමට යුතුද, නැද්ද යන්න සොයා බැලීමට බව හේ කීය. පළමුවැනි දැන්වීම “පතිවිරතාව” රැකගත්, රැකගන්නා, අගය කරන එහෙත් දුප්පත් තරුණියක් පිළිබඳවය. ඒ තරුණියගේ දැන්වීමට එකද ප්‍රතිචාරයක්වත් නැත. නමුත් අනාවාරයේ හැසිරීම නිසා දික්කසාද වූ එහෙත් බොහෝ ඉඩකඩම් හා මුදල් ඇති, පෝසත් කාන්තාව පළ කළ දැන්වීමට පිරිමි 4836 ක් උත්තර එවූහ. මින් අවබෝධ වන්නේ කුමක් ද? “ස්ත්‍රී රූපං පතිවිරතං” යනු නූතන සමාජයට නොගැලපෙන බවය. මේ නිසා පණ්ඩිත කවන්දි, විශේෂඥ මහාචාර්ය නාරිගවේෂකගේ ඉල්ලීමට කන් දෙමින් “ස්ත්‍රීරූප පතිවිරතං” වෙනුවට “ස්ත්‍රීරූපං ඉඩං කඩං” කියා වෙනස් කිරීමට ඉඩ දුන්නේය.

සමහරවිට මේ කතාවේ සමහරුන් අපේක්ෂා කරන අන්දමේ වරින් නිරූපණයක් නැති වෙන්නට පුළුවන. නාරිගවේෂක ස්ත්‍රීන් ගැන ගවේෂණය කරයි. ස්ත්‍රීන්ගේ අසනීප ගැන කටයුතු කරන (නාරිවේද විශේෂඥ) විශේෂඥ වෛද්‍යවරු ඇතත් නාරි ගවේෂක මෙන් ස්ත්‍රීන් ගැන පොදුවේ දන්නා විශේෂඥ මහාචාර්යවරු අපට නැත. නාරි

ගවේෂක වැදගත් සමාජ ප්‍රශ්නයක් ස්ත්‍රීන්ට බලපාන හැටි දක්වයි. ඔහු ඒ ප්‍රශ්නය රැගෙන පශ්චාත් කවන්දි වෙත යයි. මේ විශ්වවිද්‍යාල මහාචාර්යවරුන් දෙදෙනාම ප්‍රශ්නය විසඳන්නට බලාපොරොත්තුවෙන්නේ ප්‍රායෝගික එහෙත් විද්‍යාත්මක අත්හද බැලීමක් මගිනි.

ටී. ජී. ඩබ්ලිවු. අපේ විශ්වවිද්‍යාල දිහා බලන හැටි මින් මතුනොවන්නේද? විශ්වවිද්‍යාල ගුරුවරයාත් අවශේෂ ගුරුවරුන් අතර ඇති වෙනස කුමක් ද? දෙගොල්ලම කරන්නේ උගැන්වීමය. නමුත් විශ්වවිද්‍යාල ගුරුවරයා පර්යේෂණය තම සදකාලික අධ්‍යාත්මික ආභාරය කරගනියි. පර්යේෂණයෙන් තොර ජීවිතයක් විශ්වවිද්‍යාල ආචාර්ය වරයෙකුට නැත. ඔහු උගන්වන්නේ පර්යේෂණයෙන් තමා ලබා ගන්නා දේය. ඔහු එසේ සොයාගන්නා දේ සමාජයේ එදිනෙදා ප්‍රශ්න විසඳා ගැනීමට, මහජනතාවගේ ශ්‍රවණසිද්ධියට හේතුගුණ විය යුතුමය. ටී. ජී. ඩබ්ලිවුගේ කතාවේ එල්ලය ගමන් කරන දුර වටහා ගැනීමට තරම් අප විචාරශීලී විය යුතුය.

සමාජයේ වටිනාකම් අද කෙතරම් වෙනස්වී ඇද්ද? ඉස්සර අධ්‍යාත්මික ගුණ සමුදයට අපි ගරු කළෙමු. ටී. ජී. ඩබ්ලිවු. මේ වටිනාකම් පෙරැලිය මතුකරන්නේ ස්ත්‍රීන් ගැන අප කවරුන් කටයුතු කරන සැටි පෙන්වා දෙමිනි. දක්ෂ ශල්‍ය වෛද්‍යවරයෙක් මුඛගත ආයුධයකින් අපේ ශරීරය කපා අභ්‍යන්තරයෙහි ඇති ඔද්දල් වූ විෂ ගෙඩියක් මතුකරගන්නා සේ තම ජීවන පරිචය වහල් කරගත සමාජයේ පවත්නා දුර්වලකමක් මතුකර ගැනීම ටී. ජී. ඩබ්ලිවුගේ දක්ෂතාවයි. ඉස්සර අපි ගතිගුණවලට ගරු කළෙමු; නමුත් අද ඒ තැන ගන්නේ මිල පුද්ගලය.

අපේ මේ වෙනස පැහැදිලි වන්නේ පශ්චාත් කවන්දිගේ මහපෙන්වීම යටතේ පත්‍රයක දැන්වීම් දෙකක් පළ කළ විටය. පත්‍රවල දැන්වීම් පළ කිරීම අද සාමාන්‍ය වාරිත්‍රයකි “දැවැද්ද ඇතිව” පළ කරන දැන්වීම් කෙතරම්ද? කුල බේදය නොතකන බුදුදහම අදහතත් අපේ රටේ පත්‍රවල කුල අනුව දැන්වීම් පෙලගැසෙන්නේය. පශ්චාත් කවන්දි පළ කළ දැන්වීම් දෙක අපේ ජාතියේ පවත්නා මේ හැසිරීම විදහාපාන සුලුය. වරිතය යහපත්, මුදල් දේපල නැති තරුණියක උදෙසා එකද මනමාලයෙක්වත් ඉදිරිපත් නොවේ. අනාචාරයේ හැසිරී දික්කසාද වූ එහෙත් දේපල ඇති ස්ත්‍රීය විවාහ කර ගන්නට දහස් ගණනක් තරුණයෝ ඉදිරිපත් වෙති. අපේ දෙබිඬි ජීවිතය විදහාපාන්නට මෙය ඉතා අර්ථවත් උපක්‍රමයකි.

ටී. ජී. ඩබ්ලිවු මවන උපහාසය, සමාජය නැමැති ශරීරයේ ඇටමිදුලු පසා කරගෙන යටට ගිලා බසියි. ඒ උපහාසයේ ගැඹුර වටහාගන්නට හැකිවන්නේ තවත් කෙටිකතාවක් හා එය සංසන්දනය කිරීමෙනි. ඒ සඳහා අප තෝරා ගන්නේ මාර්ටින් වික්‍රමසිංහයන්ගේ “කිරි කෑ හැටි” යන කතාන්තරයයි. කිරි කෑමට ආශාකරන තාත්තාත්, පුතාත් කෑම මේසයට වාඩිවෙන්නේ ගොක්කොල පිළිවැස්මකින් වසා මේසයට වඩින්නට පෙරුම් පුර පුරා සිටින “කිරි මුට්ටි” දැක දැකයි. ගමන්, ආවිච්චි අම්මා තමන්ට “කිරි” එවා ඇති සැටි තාත්තාට පුතා කියන්නේ කිරි කෑමට පවත්නා “කෑදරකම” මතුකරමිනි. ඉක්මනින් කෑම අනුභව කොට කිරි කන්නට දෙදෙනාම සුදනම් වුවත් සිදුවන්නේ කුමක්ද? අම්මා පිළිවැස්ම ඉවත්කොට බලන විට ඒ කිරි නොව, ජාඩි මුට්ටියක් බව පෙනීයෑමය.

“කිරි කෑ හැටි” කතාවේ බලාපොරොත්තු නොවූ අවසාන සිද්ධිය නිසා කතාන්තරය අපුරු රමණීයත්වයකින් යුක්ත වූ තත්වයකට පත්වන්නේය. ඊට වඩා මිනිසන් බව විචරණ කරන ගැඹුරක් ඒ කතාන්තරයට නැත. ටී. ජී. ඩබ්ලිවු ගේ කතාව මිනිස් ජීවිතය තුළට කිමිද, මනුෂ්‍යත්වයේ අත්දැකීම් තුලින් වැදගත් යමක් අහුලා උඩට ගෙන එන, සාරවත් කතාන්තරයකි. අප තුළ පහලව ඇති වටිනාකම් නැත්නම් පුරුෂාර්ථ පිළිබඳ “ගැටුම” මේ කතාවට කෙම්බිම විය. ඒ ගැටුමේ එක් පැත්තක් මනාව ග්‍රහණයට ගැනීමට ටී. ජී. ඩබ්ලිවු. සමත් විය. කතාව ආකෘතිය අතින් සුන්දර වන්නේ ටී. ජී. ඩබ්ලිවු.

කවදත් මවන පාඨකයාට හුරුපුරුදු “පරිසරයක”, එය සිත්ගන්නා සුලු මෝස්තරයක් රැගෙන සිත්තම්වන නිසාය. වර්තන නිරූපණය හා දර්ශනය අතින් කතාව පෙන්වා දෙන්නේ නූතන සමාජය පුරුෂාර්ථ පිළිබඳ සටහනක යෙදී ඉන්නා අන්දමය. ඒ ගැටීම තුලින් වර්තන එක්තරා අන්දමකට මෙහෙයවා ටී. ජී. ඩබ්ලිවු. තනිවම සිතාසෙනු අපට පෙනේ. ඔහු එසේ තනිවම සිතාසෙනු කතාව තුලින් අප දක්නා විට අප කාටත් පොදු දුර්වලකම නිරීක්ෂණය කරමින් අපටද “අතේ මේ අපේ සැටි තේද?” කියා නිකම්ම සිතායයි. තමනුත් සිතාසෙමින්, අනුන්වත් සිතා ගන්වන්ට පුලුවන්කම දක්ෂ උපහාස කතාකාරයකුගේ දුර්ලභ ලක්ෂණයක් වන්නේය.

ටී. ජී. ඩබ්ලිවුගේ මේ කතා කලාව වටහා ගැනීමට “පත්පාඩගමේ” එන “දේශ පාලන තරඟය” කදිම නිදසුනකි. අපේ දේශපාලන හැසිරීම් රටාව මුල්කරගෙන කතා ලියූ ලේඛකයන්ගේ ගණන ඉතා ස්වල්පය. ටී. ජී. ඩබ්ලිවු. ඉන් එක්කෙනෙකි. මේ කතාවෙන් ටී. ජී. ඩබ්ලිවු. මතුකරන්නට වැයම් කරන්නේ මුදලට (කාසියට) අප කවරුත් දක්වන සීමාන්තික ගෞරවයයි. කාසියට දක්වන මේ ගෞරවය අපේ දේශ පාලන වර්ධාවනටද පුද්ගලිකාරයෙන් බලපා තිබේ.

සිංහල අවුරුදු උත්සවය දවසේ තරඟයක් සුදුනම් කිරීමට ශෛලාන්ත හරිතකී විශ්වවිද්‍යාලය සුදුනම් වෙයි. තරඟය පැවැත්වෙන්නේ පාසැල් අතරය. අදත් අපේ රටේ උත්සව සඳහා මොන තරම් කැදරකමක් මිනිසුන් අතර ඇද්ද? ඕනෑම උත්සව යකට පාසැල් ලමුන් ඇද ගැනීම අපේ දේශපාලනයේද අනිවාර්ය සිරිතක් වී තිබේ.

කතාව එම තරඟය සඳහා සිදුකළ යුත්තේ තමන්ට ලැබෙන “පුස්කොළ” කැබැල්ල “වඩා සිටුවන්නට” සුදුසු ආසනයක් තැනීමය. පුස්කොළ කැබැල්ල ලැබුණු වහාම පාසැල් ගුරු මණ්ඩල සුදුසු සාකච්ඡා පවත්වා “යොග්‍ය අයුත” සුදුනම් කිරීමට කටයුතු යෙදිය යුතු විය. ඇහැටුල්ලේ පාසැලටත් මේ තරඟයට ඇතුළුවීමට අවස්ථාව යෙදිණ. එහෙත් ඒ පාසැලේ ගුරුමණ්ඩලය තුළ මේ ගැන වාදවිවාද මතුවිය. අපේ රටේ ගුරු වරුන්ට කවදවත් එකට එකතු වී වැඩක් කිරීම අසීරු බව ටී. ජී. ඩබ්ලිවුගේ කතාව පැහැදිලි කරයි.

ඇහැටුල්ලේ පාසැලේ උගන්වන භගලවතී ස්කෝලේභාමිනේ ගැන ටී. ජී. ඩබ්ලිවු ගේ පාඨකයෝ හොඳින් දනිති. තමන්ට උවමනා හැටියට “පුස්කොළ කැබැල්ලට” සුදුසු ආසනය පිළියෙළ කරන්නට මග නොසැලසුනොත් තමා කිනිස්සෙන් පපුවට ඇතාගන සිය දිවි තොර කරගන්නා බවට භගලවතී ස්කෝලේ භාමිනේ තර්ජනය කරයි. අපේ රටේ තර්ජනයට, ගර්ජනයට, ප්‍රචණ්ඩකාරී හැසිරීමට සමාජයේ කෙතරම් තැනක් ඇද්දැයි භගලවතී ස්කෝලේ භාමිනේගේ ක්‍රියා පරිපාටියෙන්ම පෙනී යයි. ප්‍රචණ්ඩකාරී හැසිරීම් රටාව අපට හිටිහැටියේම අහම්බෙන් කඩා වැටුණු එකක් නොව ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ජාතිය විසින් මනා අරපරෙස්සමකින් හුරු පුරුදු කරගත් එකක් බව කලකට පෙර සමාජය විනිවිද දන්නා නුවණින් ඇසු පිරු තැන් ඇති ටී. ජී. ඩබ්ලිවු. වැනි ලේඛකයන්ට අවබෝධ විය.

පුස්කොළ කැබැල්ලට වැඩ ඉදිමට සුදුසු ආසනය භගලවතී ස්කෝලේභාමිනේ අතින් සුදුනම් වූවය. ඒ ආසනය කුමක්ද යන රහස එළිකරනු ලබන්නේ කතාව අවසාන යේදීය. මනාව ගොතාඇත්තේ රහස මෙසේ සිද්ධි කුළුගැන්වීමකට පත්කොට අවසාන යේදී එළිකරන ආකාරයේ සන්දර්භයක් ඇතුළත්ය.

භගලවතී ස්කෝලේ භාමිනේගේ ආසනය පිළියෙළ වූයේ කෙසේද? බන්දේ-සියක සල්ලි දමා පුස්කොළ කැබැල්ල ඒ බන්දේසිය උඩ තබන්නට ස්කෝලේ භාමිනේ විසින් කටයුතු යොදා තිබිණ. එතුමිය ඒ ගැන මෙසේ කියන්නීය:

“අපේ දේශපාලනඥයන් කවර කටයුත්තක් කරන්නට ගියත් අන්තිමේදී ඇති කාසිවලට යටවෙලා.....”. “දේශපාලනය පිළිබඳ කවර කාර්යකට හෝ අත ගැසූ තැන—ගාන්ධි, නේරු, බෝස් වැනි දේශපාලනඥයන් අසුවෙලා ඇති හිරකුඩුවකට! අපේ හාදයන් ඇති යටවෙලා බර මුදලකට.....”

විනිශ්චය මණ්ඩලය හඟලවිනි ස්කෝලේ භාමිනේ පිළියෙළ කළ ආසනයට පළමුවන තැන්ග දෙයි. කිනිස්සක් ඇද ඉන් පපුවට ඇතගෙන දිවි නසාගන්නට තර්ජනය කළ කාන්තාවක වූ ඇය “පරම පණ්ඩිත කාන්තා රත්නයකැ” යි පිළිගෙන ඇයට “පණ්ඩිත” උපාධිය පිරිනැමීමට තීරණය කරයි. නූතන සමාජයේ පවා සම්මානවලට මිනිසුන් තුළ පවත්නා දැවැන්ත කැඳරකම් ගැන සිතන අපට මේ “ගෞරවය” නිසා ඇතිවන සිතාව නවකාගත නොහැක. අප අද “සම්මාන” “ගෞරව” පිරිනමන්නේ කාටද? “කාන්තා රත්න” “පුරුෂ රත්න” ආදී වීර නාමයක් ඇතැම්විට ලබාදෙන්නේ “මෙන්න මේ විදිහේ අයට” බව ටී. ජී. ඩබ්ලිවුගේ කතාන්තරයෙන් පෙන්වා දෙනු ලැබේ. මුලු මහත් සමාජයටම වැළඳී ඇති මෙවන් රෝග අපට පෙන්වා දී උපහාසයේ ජල කදිත් සෝද පිරිසිදු කිරීම කතාකරුගේ අභිප්‍රාය වීද?

ටී. ජී. ඩබ්ලිවුගේ කෙටිකතා කියවන විචාරකයෙකුට ඒ කතාන්තර අනවශ්‍ය විස්තරවලින් ගහණ ඒවා යැයි කල්පනා වීමට පුළුවන. ඊට ප්‍රධාන හේතුව කතාවේ භාසාය මගින් කරනු ලබන සමාජ “විශෝධන” කාර්ය ඒ විචාරකයන්ට නොපෙනීමය. “පිස්සු ළමස්සි” මීට හොඳ උදාහරණයකි. කතාව ආරම්භ වන්නේ කඩමණ්ඩියේ උපශාන්ත විලාසයෙන් දේශනා කරන ජාතික ඇඳුමින් සැරසුන උපාසක මහත්තයෙකු පිළිබඳ විස්තරයකිනි. පුදුම වීමට තරම් වූ බලවත් ආගමික ග්‍රද්ධාවකින් කතා කරන උපාසක උන්නැහේ අන්තිමේදී අභිංසාවට බසින්නේය. ඔහු විසින් රචනා කරන ලද “අභිංසා ධර්මය” නැමැති ග්‍රන්ථයක්ද කාට කාටත් ලහි ලහියේ විකුණනු ලැබිණ.

කඩපොලේදී අප කාටත් මෙබඳු උපාසක උන්නැහේලා හමුවෙයි. කතාකාරයා මොහු මවා ඇත්තේ අපට හුරුපුරුදු සාමාන්‍ය මිනිසකු හැටියටය. ඔහුගේ කතා බහත්, හැසිරීමත් අපට හුරුපුරුදුය. කතා කරන විට දිය දහරාවක් ගලා එන්නා සේ ඔහුගෙන් වචන පිටවෙයි. අප තුළ ඔහු කෙරෙහි මතුවන්නේ පුදුම හක්තියකි.

“අපි” ඔහුත් සමග බස් එකට නගිමු. කතාකාරයා “අප” බස් එකට නංවන්නේ තවත් සාමාන්‍ය මිනිසුන් සමගය. බස් එකට නගින “පිස්සු ළමස්සියක්ද” වන්නීය. ඕ පිස්සු කතා කියයි; පිස්සියක ලෙස හැසිරෙයි. එහෙත් කතාකාරයා ඇය මවා ඇති අන්දම නිසා පිස්සු ඇයටද, නැත්නම් අපට දැයි යන ප්‍රශ්නය නිතැතින්ම පැන නැගේ.

අපි අසිමිත වස්තු තණ්හාවෙන්, බලය පිළිබඳ නොතින් ආශාවෙන් අත්‍යයන්ට වදදෙමු; අනුන් මරණයට පත් කරමු. අනුන්ගේ දුක, වස්තුව හෝ නම්බුව සොයායන අපට මදවුද ළඟතට කාරණයක් නොවන්නේය. පිස්සු එවන් අපටද? අප කරන කියන ඒ ක්‍රියා ගැන එළිපිට කතා කරන මේ ළමස්සියටද?

“ බැහැ. බැහැ. මට නම් බැහැ. ආං ඇහෙනවා, වෙඩි සද්දේ, කිරි බුදු අප්පොච්චියෝ, කාල තුවක්කු නොව අර.....”

පිස්සු ළමස්සියට “හිතෙන්” ඇහුන මේ උනුනුන් මරා ගන්නට තැත් කරන තුවක්කු, වෙඩි හඬ අපට වර්තමානයේදී කෙතරම් ලං ලං ව ඇසිනි ද? අපේම සහෝදරයන් අප එකිනෙකා අමු අමුවේ මරාදමනු ලැබුවේ කෙතරම් අවාසනාවන්ත ලෙසද? ඇත්තෙන්ම පිස්සු කාටද? අපටද? ඇයටද?

උපාසක තැන බස් එකට ගොඩවුන “පිස්සු ළමිස්සියගේ” පිස්සුව නැවැත්වීමට ත්‍රිවිධ රත්නය උපයෝගී කරගනියි. ඇය උපාසක තුටුටුවකට ගණන් ගන්නේ නැත. ඔහුට උපහාසයට මෙන් ඔ “බුද්ධං සරණේ සිරස දරාගෙන.....” යනාදී වශයෙන් “තුන් සරණයේ” කවි මහ හඬින් ගායනා කරන්නීය. ඒ හා සමගම ඇගේ කටින් පිටවන්නේ “පෝන් පෝන් පිටි කොටපන්” වැනි කවියකි.

ඇගේ මේ හැසිරීම නූතන සමාජයේ හැසිරීම පිළිබිඹු කරන්නක් නොවන්නේද? ඉස්සර “තුන් සරණේ” කවි කියමින් සිරිපාදේ ගිය අපි අද බයිලා හා සිංදු කියමින් ඒ ගමන යමු. උම්බලකඩවත් නොකා කළ ඒ ගමන අද සැරසෙන්නේ ගව්වෙන් ගව්වට සජ්ජායම් වන මාංශයෙන් හා අරක්කු වලිනි. අපේ පන්සලේත් අද ඇසෙන්නේ බජ්ජි ගීය. මුලු මහත් සමාජයටම මේ පිස්සුව හැදී ඇත.

ටී. ජී. ඩබ්ලිව්. තේරුම් ගැනීමට නම් ඔහුගේ කෙටිකතාවලට ඇතුලු කරන ලද මේ සුවිශේෂ “සමාජ මානය” (Social Dimension) වටහාගත යුතුමය. කතාවේ ඔහු යොදාගත් මෝස්තරය හෝ කතා සන්දර්භය පිළිබඳ උපක්‍රම වටහා ගැනීමට මේ “සමාජ මානය” අවබෝධ කරගැනීම ඉතා වැදගත්ය. “පිස්සු ළමිස්සිය” කතාවේ විකාශනයට සම්බන්ධ කොට ඇත්තේ මුලු මහත් කතාවෙන්ම මතු කරන දර්ශනයට ඇදමිනි. කතාව සමග මඳක් ඉදිරියට යෑමෙන් අපට මේ කාරණය මනාව පැහැදිලි වන්නේය.

උපාසක තැන පිස්සු ළමිස්සියට අවවාද ලබාදීමේ පරමාර්ථයෙන් තව තවත් බණ දේශනා කරයි. ඔ හදිසියේම බලාපොරොත්තු නොවූ ලෙස උපාසකගේ උකුල මත වාඩි වන්නීය. “කතරගම දේවියනේ! සාක්කුවේ තිබුණ කුකුළු බිත්තර දෙක පොඩි වෙලා.....” උපාසකට සිදුවූ ඇබැඳිය කාටත් දැන් පෙනේ. ඔහු ඒ ගැන කියන්නේ දෙස්තර මහතා කී පරිදි පපුවේ අමාරුවට බිත්තර බොන බවය. නමුත් මෙතැනදී විවරණය වන්නේ උපාසකගේ චරිතය පමණක් ද? මුලු මහත් සමාජයේ එක් අංශයක් කඩකුරා හැර විවෘත කොට අපට පෙන්වීම කතුවරයාගේ අභිප්‍රාය නොවී ද?

අපේ සමාජයේ බොහෝදෙන එකක් කියා තවත් එකක් කරන පුද්ගලයන්ය. අවිහිංසාව ගැන කතා කරන මිනිසා හොරෙන් මිනීමරයි; ගවමස් කෑම වර්ජනය කරන අයට චේලක් හැර චේලක් වත් ගවමස් උවමනාය; මත්පැන් විරෝධියා හොර රහසේ මත්පැන් වෙළඳාම කරයි; මත්පැන් බොයි; අධ්‍යාත්මයේ පිරිසිදුකම ගැන දේශනා කරන්නා ඇතුලතින් නොකරන නිහිත කමක් නැත. මේ විදිහට බලනහොත් ඉහත කී ලැයිස්තුව කොපමණ දිගට ගෙන යා නොහැකිද?

උපාසකගේ සාක්කුවේ තිබූ බිත්තර බිඳී “සාරය” එලියට ගලයි. බස් එකේ මිනිස්සු එය දකිති. “නොදෝමකි. තමුසෙගෙ අවිහිංසාව” කියා සමහරුන්ට කියා වෙන්නේ එවිටය. පිස්සු ළමිස්සි නිසා මෙතෙක් අයත් නොවූ අලුත්ම අත්දැකීම් විඳ ගන්නට බස්එකේ ගීය අයට අවස්ථාව ලැබේ. කතාකාරයා කතාව ගෙනුවේ පිස්සු ළමිස්සිත්, අන් අයත් සමග කතාව කියවන අපටද බස්එකට නංවා ගනිමිනි. කතාවේ විකාශනය සමග බස් ගමනේ යෙදුණු අපි කතාවේ එන අත්දැකීම් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන්ම විඳ ගනිමු. අපට එය එසේ කරන්නට හැකිවන්නේ කතාකාරයාගේ කතා ගෙතීමේ දක්ෂකම නිසාය.

ඔහු අපට නොපෙනුන හෝ නොපෙනෙන පැත්තක්—සමාජයේ එක්තරා අංශයක්—විවෘත කළා පමණක් නොව ඒ පැත්ත බලන්නට යෝග්‍ය ලෙස අපේ සමාජ කාවය ද සකස් කළේය. පිස්සු ළමිස්සිගේ කතාබහත්, හැසිරීමත් කලින් අපට පෙන්වා දීමෙන් ඊ ලඟට එන අත්දැකීම් දෙස බලන්නට උචිත දෘෂ්ටි කෝණයක් සකස් කර දෙන ලදී.

එයත් කතාකාරයාගේ දක්ෂකමකි. ටී. ජී. ඩබ්ලිව්ගේ මේ දක්ෂකම ගැන නොසිතා ඔහු “බොළඳ උපහාස කතා” පමණක් ලිවේ යැයි කීම ඒ ලේඛකයා අවබෝධ කර ගැනීමට සුදුසු මාර්ගය නොවන්නේය.

ටී. ජී. ඩබ්ලිව්ගේ ඇතැම් කතා විශාල දිය පහරකින් කුණු කන්දරාවක් සෝද හරින්නට තරම් “සමාජ විරේචන” අන්තර්ගත කතාන්තරය. අප කලින් කීවාසේ කතාවේ අන්දකීමට අප ද සහභාගී කර ගන්නා ඔහු කතාවෙන් මතු වන දුර්වලකම අප තුලත් ඇති බව පෙන්වා දෙයි. ඉක්බිතිව කතාව සුවිශේෂ අන්දකීමක් කරමින් ඒ සමාජීය කතාන්තරයේ අන්දකීමෙන් “විරේචනය” කරයි. නැත්නම් ගයාගත යන්නට ඉඩ සලසා පවිත්‍ර කරයි.

“පොඩිරාළහාමි” ටී. ජී. ඩබ්ලිව්ගේ මේ “සමාජ විරේචන” ක්‍රමය අපට පහද දෙන අන්දමේ කතාන්තරයකි. මිනිසෙකු මියගිය විට අප කවරුත් කරන්නේ කුමක් ද? ඔහුගේ නැති ගුණත් සොයා වර්ණනා කොට ඒ තැනැත්තා මහ ඉහලින් ආදහන කිරීමය. මරණයේදී පමණක් නොව මංගල්‍ය ආදී වෙනත් උත්සව අවස්ථාවලදීත් අප කරන්නේ මේ වංචා සහගත වැඩ විකමය.

අපේ මේ වංචා වැඩ කිරීම පහසුවන්නේ අප විසින්ම පිහිටුවාගන්නා සමිති සමාගම් නිසාය. පත්පාඩගම “සුවරිත වර්ධන සමිතිය” මීට නිදසුනකි. මේ සමිතිය පිහිටි ගොඩනැගිල්ල ඇත්තේ බුද්ධියේ මූලස්ථානය වන විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාලය ඉදිරිපිටය. මේ ගොඩනැගිලි දෙක එක තැන පිහිටවීමෙන් බුද්ධියත්, මෝඩ සටකපට කමත් එකට පිහිටුවා, පෙලගස්වා පෙන්නාදීම කර්තෘගේ අභිප්‍රාය වීද?

දිනක් මේ සුවරිත ශාලාවේ බිත්තියේ කවරුන් විසින් හෝ දැලි අඟුරෙන් වාක්‍ය කීපයක් ලියා තිබිණ. “වල්කම්, ජඩකම්, දුෂ්ටකම් කරමින් මෙලොවදීත් පැසසුම් ලැබ මරණින් මත්තෙහිදී සුරපුරට පැමිණෙන” බව එසේ ලියා තිබූ පාඨයයි. බිත්තිවල මෙසේ පාඨ ලිවීම කවදත් අපේ සන්නිවේදනයේ ලක්ෂණයක් විය. සුවරිත ශාලාවේ බිත්තියේ ලියන්නට ඇත්තේ ඒ වාක්‍යයෙන් ලියන දේ සුවරිත සමිතියේ පරමාර්ථවලට ඉතා සමීප වූ නිසා වන්නට ඇත.

මේ වාක්‍යය සුවරිත ශාලාවේ බිත්තියේ හොර රහසින් ලියා ඇත්තේ පණ්ඩිත මහාචාර්ය ඔල්මොරොන්දන් විසිනැයි කටකතාවක් පැතිරිණ. පණ්ඩිත ඔල්මොරොන්දන් දන් ලේසි පාසු උගතෙක් නොවේ. විශ්වවිද්‍යාලයෙහි උගැන්වීමේ යෙදී සිටින මොලය පිළිබඳ ඉතා සුප්‍රකට මහාචාර්යවරයාය. පණ්ඩිත ඔල්මොරොන්දන් මෙය බිත්තියේ ලියූ වග දක්නා ලද්දේ එක් හිඟන මිනිසෙකු විසිනි. නමුත් හිඟන්නෙක් ඇත්තක් කිව්වත් එය විශ්වාස කරන්නේ කවද? නිතියේ ඉදිරියේ කවරුත් සමාන යැයි කීවාට හිඟන්නාගේ සාක්කිය නම්, නිතියටත් එතරම් පිළිගත හැකි එකක් නොවනු ඇත.

මේ අතර අපුරු සිද්ධියක් සිදුවෙයි. පණ්ඩිත ඔල්මොරොන්දන් සුවරිත සමිතියේ සභාපති ඇතුලු පිරිස හමුවීමට එයි. බිත්තියේ ඒ පාඨය රැ හොරෙන් ලිවේ තමා බව මහාචාර්යතුමෝ ඒ අයට එළිපිටම කියති. ඔහු එය ලිවේ ඇයි? සමහරවිට ටී. ජී. ඩබ්ලිව්. පවසන අවංක අදහසක් මේ පරමාර්ථය වටහා ගැනීමට අපට උදව්වන්නට පුළුවන. ඒ වාක්‍යය කුමක්ද?

“පොදුවේ මනුෂ්‍යත්වයට පමණක් පහරදීමත්, පෞද්ගලිකව අපරාධ කාරයාට අනුකම්පා කිරීමත් මහාදුර්ගනිකයන්ගේ සිරිතකි. පවට නොව පවිකාරයාට ගල් ගැසීම අන්ත දුර්වලයන්ගේ ලක්ෂණයකි.....”

පශ්චිත ඔල්මොරොන්දන් ලියන ලද වාක්‍යයේ තේරුම ඉහත සඳහන් පාඨයට අනුව අටුවා කරගත යුතුය. පත්පාඩගමේ ගම්මුළුදැනියාගේ පුතා පොඩි රාළහාමි ප්‍රසිද්ධ හොරෙකි. “ගෙදරක හරකෙක් ඇතිකරන්නට බැහැ; ගසක කෙහෙල්කැනක් තියෙන්න දෙන්නෙ නැහැ; ඒක හොරෙන් කඩා ගන්නවා — ගැහැනියකට පාරේ බැහැලා යන්න බැහැ...අන්නිම සුදුකාරයා...ලෝකයේ ඇති තාක් වල්කම්, ජඩකම්, දුෂ්ටකම්, බේබදුකම්, සුදුකාරකම් ආදී හැමකක්ම පොඩිරාළහාමිගෙන් ඉවරයි.”

මෙබඳු පොඩි රාළහාමි විවාහ පාත්‍ර වන විට ඔහුට තුනි කළාවූ, ස්තූති පත්‍රයේ ඇත්තේ කුමක්ද? “ඔබතුමා වනාහි හුදු මුදු ගුණවතෙකි; මහා කරුණාවන්තයෙකි; මහජන හිතවතෙකි...” මේ ස්තූති පත්‍රය ඔහුට පිරිනැමුවේ කවද? සුවරිත වර්ධන සමිතියේ සාමාජිකයන් විසිනි.

පොඩිරාළහාමි මියගිය විට සුවරිත වර්ධන සමිතිය කළේ කුමක්ද? එවැනිම නැති ගුණ වර්ණනා කොට ගොක ප්‍රකාශයක් ඉදිරිපත් කිරීමය. පොඩිරාළහාමි ගැන නොව වෙන කවරුන් ගැන වුවද අපේ සමිති සමාගම් හා පුද්ගලයන් කරන්නේ මේ වැරදි වර්ණනාවන්ය. එබඳු හැසිරීම් රටාවක් පුද්ගලයෙකුට හෝ සුවරිත වර්ධන සමිතිය වැනි එක් සමිතියකට සීමා වී නැත. පොදුවේ මිනිස් දුර්වල කමකට පහර දෙන්නට මහාචාර්ය ඔල්මොරොන්දන් කල්පනා කළේ ඒ නිසාය. මොලය පිළිබඳ මහාචාර්ය වරයා වූ ඔහු මේ දුර්ගතිගුණ මිනිස් කම තුළට රිංගාගත් හැටි නුවණැසින් විනිවිද දුටුවේය.

මිනිහෙකු මළ විට අප කෙතරම් ගරු ගාමිහිරව ඒ උත්සවය සිදුකරනවාද? මිනිය සුමාන ගණන් තබාගත් තරමට ගෞරවය වැඩිය. අපේ මහත්තන්වය නිසා සැරසිලි කළ, නිකම්ම නිකම් අඹලැලි පෙට්ටියකට අපි දහස් ගණන් මල්සාලා කාරයන්ට ණය ගෙවමු. මළගමේදී රැ බෝවන තුරු කරන කතා එමටය. සැරසිලි පාවාඩ පාර පුරා දිග හැරෙයි. මේ සියල්ල කරන්නේ කුමක් නිසාද? ජීවත්වන ,අපේම කැදර ආත්ම ශුභ සිද්ධිය තකාගනය; මියගිය අයට කරන ගෞරවයකට නොවේ. ඒ තැනැත්තා ගැන බොරුකීම ඔහුට හෝ ඇයට කරන ගෞරවයක් නොව ඉමහත් අගෞරවයකි.

ටී. ජී. ඩබ්ලිවු. මුලු මහත් ජාතියකම පවත්නා මේ දුර්වලතාවය පොඩි රාළහාමිගේ සිද්ධියෙන්, සමාජය නැමැති ශරීරයෙන් ඉවතට ඇද අපට පෙන්වා දෙයි. අපකලින් කීවා සේ ශරීරය ඇතුළේ කුණු වූ විෂ ගෙඩියක් දක්ෂ ගෛලය වෛද්‍යවරයෙකු විසින් කපා ඉවතට ගන්නාක් මෙන් හෙතෙම ඒ ගෙඩියේ සැරව — දුගඳ හා විෂ පවත්නා සැටි ප්‍රත්‍යක්ෂව දැන ගැනීමට සලස්වයි. ඒ විෂ — දුගඳ ගෙඩිය වසා ගත මෙය නම් ශෝභන අර්ථවත් එකකැයි අප කලින් කී සැටි හෙතෙම අපට මතක් කරයි. අපේ අදහසින්, හැසිරීමත් අතර පරතරය, යථාචාරී, තථාකාරී ගුණයෙන් විනිර්මුක්ත බව, ටී. ජී. ඩබ්ලිවු මුවගේට සිතාවක් නගාගත අපට අනුකම්පාවෙන් පෙන්වා දෙන්නේය.

සමහර විට ඔබට “බාබර් සාප්පුව” ඉතා බොළඳ කතාන්තරයක් ලෙස බැලූ බැල්මට පෙනී යනු ඒකාන්තය. නමුත් විකක් නිව් සැතහිල්ලේ ඔබ ඒ කතාව කියවුව හොත් කතාව තුලින් සෙමින් සෙමින් මතු වන උපහාසයේ මඳ සුලභ ක්‍රමයෙන් විශාල කුණාටුවක් බවට පත්ව ඔබ සිටි තැනින් ඔබ උදුරාලන තරමට උපහාසය අතින් බලවත් වනු දැකිය හැකිය. මිනිස් දුර්වලකමක් තෝරා ගෙන කතා කලාවේ කුඩා දේ ලොකු කර දක්වන අනුදක්නය තුලින් එය ඉතා විශාල කොට පෙන්වීමටත්, ඒ කතා කලාව තුලින් ස්වකීය “කාවය” සකස් කරගනිමින් වරක් ඇත රූපයකුත්, වරක් සමීප රූපයකුත් සමාන්තරව අප ඉදිරියෙහි මවන්නටත් ටී. ජී. ඩබ්ලිවු, එකසේ සමත් වන්නේය.

අපි ගැහැනු දුර්වල යැයි නිතර කියමු. ශාරීරික අතින් ගැහැනු අපට වඩා බෙල හීන යැයි යනු අපේ සම්මතයයි. ඒ අය උපහාසයට ලක් කරන විට “හැදිමිටේ තුවණ” නිතර අප ඇදගන්නා කියමනකි. නමුත් සකල ස්ත්‍රී වර්ගයා සතු ලෝකයේ ප්‍රබලම ආයුධයක් වූ ලිංගික ආකර්ෂණය අපි අමතක කරමු. කෙතරම් බලසම්පන්න වක්‍රවර්ති රපේකු වුවත්, දැඩි ලෙස කෙලෙසුන් තවන තාපසයා වුවත් ස්ත්‍රීයගේ භාවභාව ලීලා සහිත කාමවිලාශයෙන් මත්මත්වී ඇගේ පාමුල වැටෙන අවස්ථා එමටය.

“බාබර් සාප්පුව” ලියා ඇත්තේ මේ සත්‍යය පහදීමටය. එහෙත් ඒ සමග එතැන උපහාසයක් ද මතුවන්නේය. උපහාසය එල්ලවන්නේ ගැහැනුන්ට නොව පිරිමින්ටය. සුරූප පක්ෂයෙහුත් උගතුන් යැයි කියන බුද්ධියේ සංකේත බඳු විශ්වවිද්‍යාලීය මහාචාර්ය වරුන්ටය. ඒ අය පවා ස්ත්‍රීන්ගේ ආකර්ෂණයට අසුවනු දැක ටී. ජී. ඩබ්ලිවු. තම සිනාව මැඩපවත්වා ගන්නේ ආයාසයෙනි.

එක් ජාතක කතාවක මේ අර්ථය ගත් කතාවක් දක්නට ලැබේ. මහරජු යුද්ධයට යන විට තම මාළිගාවට නිතර පිඩු පිණිස අහසින් සාද්ධියෙන් යන තාපස උතුමෙකුට නොවරදවා දන් දෙන්නට යැයි අගබිසවට නියම කරයි. උතුරා යන හක්තියෙන් ඕ එය කරගත ගියාය. දිනක් තාපසතුමා වෙනදට වඩා කලින් පිඩු සිභා වැඩ අහසෙහි වැඩ උන්සේක. අගබිසව ස්නානය කරමින් සිට, තාපසයන් වැඩි බව අසා ලගි ලගිව ලිහිල් සලුවක් ඔතාගෙන දන් පිළිගැන්වීමට දුටු ආවාය. ඇය උඩුමහලේ සිට බාහිර අහසේ වැඩ උන් තාපසයන්ට දන් බෙදන විට හදිසියේ පටලවා ගත් සලුව ගැලවී බිම පතිත වූයේ ඇගේ මනස්කාන්ත නිරුවත තාපසයන්ගේ ඇසට ලක් කරමිනි. තාපසයන් වඩන ලද බවුත් ඒ රාගාග්නි මාලාව අබියස හිරු දුටු පිනිබිඳු සේ වහා දිය විය. කාම ක්ලේශ යෙන් දුල්වුණු හදවත් ඇති තාපසයෝ, බවුත් මිදී ගියෙන් අහසෙහි රැඳුණු නොහැකිව, ඇගේ ඇදී වන බිදී බිම වැටුනාක් සේම, මහ පොලවට ‘ඩොග්’ ගා පතිත වූහ.

ක්ලේශයන් මඩින්නට කැපවුන තාපසයන්ට එසේ වූ කල නිකම්ම උගතුන්ට ස්ත්‍රී ආකර්ෂණය බලනොපාන්නේ කුමන අන්දමින්ද? විශ්වවිද්‍යාලයේ ලියුම් ගෙනියන සේවකයා මේ මූලධර්මය වටහා ගත්තා වැන්න. ඔහුගේ නම රඹකැන්දසය. තමන්ට විශ්වවිද්‍යාලයෙන් ලැබෙන්නේ සුලු වැටුපකි. ඔහුට පමණක් නොව මෑතක් වනතුරු විශ්වවිද්‍යාලයේ මහාචාර්යවරයෙකුට පවා ලැබුනේ ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයක පවසන්නට බැරි තරම් අඩු වැටුපකි. ඒ තත්වය යන්තමින් සිංගක් හරිගියේ නොබෝදය. නමුත් සල්ලි හම්බ කරන්ට ඕනෑ නම් විශ්වවිද්‍යාලයක උගැන්වුවත්, විශ්වවිද්‍යාලයේ වෙන මොනම රක්ෂාවක් කළත් වැඩක් නැත. ඒ රක්ෂාවකින් කවදවත් පෝසතෙකු විය නොහේ.

රඹකැන්දස අලුත් “බාබර් සාප්පුවක්” විවෘත කළේය. ඒ බාබර් සාප්පුවේ සේවය කළේ තරුණියන්ය. ගැහැනුන්ගේ ආකර්ෂණය ගැන දැන සිටි රඹකැන්දස ඇහැට පෙනෙන කෙල්ලන් ඒ සඳහා යෙදවීය. “තරුණියන් හත්දෙනාගේම ඇඳුම් එකම පිළිවෙලකට ගැලපුණේය. දෙතුන් පැහැයක කුඩා මල් ඉහිරුණ, ළා කහ පැහැති රෙද්දෙන් වැසුණු අත් කොට හැට්ටයෙන් හෙබැවූ උඩුකය ඇති, නොඋස්, නොමිටි, කඩවසම් සිහින් සිරුර ලේ රතටද මදක් වැඩි රතින් යුතු සාරියෙන් වැසීමෙන් උන්ගේ ඇඳුම පිළියෙල වූයේය. දෙවිලොවින් බට දෙවහනක් නොවූවද කැන් විහිදුවන ඇසින් බලා, දෙපසට විහිදෙන රතු නොලතුරෙන් මතුවන දසන් මද කොට පෙන්නා, ඔවුන් දෙන සිනා මුහුණින් වහිකෘත නොවන එකකු පත්පාඩගමින් සොයාගත නොහැකි විය.”

කලක් යන විට මුලු පත්පාඩගමේම පිරිමි කොණ්ඩ කපන්නට ගියේ මේ බාබර් සාප්පුවටය. තරුණ වයසේ අය පමණක් නොව කල්යෑමේදී මැදි වයසේ අයද, ඉක්බිතිව මහලු පිරිමිද ගැහැනු බාබර්ලාගේ වසභයට අසුවූහ. තරුණ ස්ත්‍රී රූපය (අපේ නූතන දන්විම්වල මෙන්) මනා සන්නිවේදන මාධ්‍යයක් විය. හිසකෙස් කපන විට ලැබෙන

මිහිරි කායික ස්පර්ශය හා මානසික වින්දනය කාගේත් සිත් උමතු කළේය. වරක් රැවුල කැපුවෙක් තවත් වරක්ද, කොණ්ඩය නම් සතියකට කීප වරක්ද කප්පවා ගන්නට පිරිමි උනන්දු වූයේ ගැහැනු බාබර්ලාගේ ලිංගික ආකර්ෂණය නිසාමය. කැපු කොණ්ඩය “වලස් තෙල්” ගා ඉක්මනින් නැවත වවාගෙන තවත් සමහරු බාබර් සාප්පුවට කඩිමුඩියේම ආ බව කතාවේදී දැක්වේ.

අවසානයේදී විශ්වවිද්‍යාලයොධිපති පණ්ඩිත කවන්ධිටද මේ ආකර්ෂණයට අසු නොවී සිටිය නොහැකි විය. ගැහැනුන්ගේ නොමද කොමල ස්පර්ශය විඳ ගන්නට ඔහුටද සිතිණ. හෙතෙම රඹකැන්දසගේ “බාබර් සාප්පුවට” ගමන් කළේය. රඹකැන්දසගේ ජීවිතයේ උත්කර්ෂවත්ම දවස එද විය හැක. පාණ්ඩිතායේ මුදුන් මිණ — විශ්ව විද්‍යාල-යාධිපති මහාචාර්ය පණ්ඩිත කවන්ධි—ගැහැනු ආකර්ෂණයට යට වී අවසානය! හෙතෙම සිනාසිසි මහාචාර්ය කවන්ධි පිළිගත්තේ ඒ නිසාය.

ටී. ජී. ඩබ්ලිවු අනාගතයේදී තව තවත් විවිධ පැතිවලින් අප කාගේත් විමර්ශනයට ලක්විය යුතු වැදගත් ලේඛකයෙකි. ඔහු මැවූ උපහාසය මතුපිටින් මතු කරන සුලභ උපහාසයක් නොවේ. ජීවිතය තේරුම් ගෙන, එය අපටත් වටහාදී, ජීවිතයේ අප කාගේත් එකට එක නොගැලපෙන දුර්වල අවස්ථා දිහා බලා කරන අනුකම්පා සහගත සිතහවිමකි. දුර්වලකම්—දැන ඒවාට පහර ගසා පහල කරන නිර්දය කපටි සුලභ උපහාසයක් ටී. ජී. ඩබ්ලිවුට නැත.*

* “නූතන සිංහල” නමින් විෂය ක්ෂේත්‍රයක් 1960 දී විද්‍යාදය විශ්වවිද්‍යාලයේ පාඨමාලාවට එකතු කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ කිසිම විශ්වවිද්‍යාලයක එදත් නොතිබූ, අදත් තවම දක්නට නැති “නූතන සිංහල” ක්ෂේත්‍රය මෙසේ වගාකොට මේ විජලවීය වෙනස සිදුකරන්නට මුල් වූ දෙදෙනාගෙන් එක් තැනැත්තෙක් එකල සිංහල අංශයේ ප්‍රමුඛතාවයට විමල් බලගල්ලේ මහතාය. එතුමා කළ ඒ උදර මෙහෙයට පුදන උපහාරයක් ලෙසය, නූතන සිංහල සාහිත්‍යය පසුබිම් කරගත් මේ ලිපිය සපයා ඇත්තේ.

මෙහි එන කෙටිකතා, ටී. ජී. ඩබ්ලිවු. ද සිල්වාගේ “පත්පාඩගම” (1952) නම් ග්‍රන්ථයේ දැකගත හැකිය.